

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

Изх. № ЕО-34/10.02.2023 г.

ДО
Г-Н ЯВОР ДИМИТРОВ
ДИРЕКТОР НА БАСЕЙНОВА ДИРЕКЦИЯ
„ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН“
гр. Варна 9000, ул. „Ал. Дякович“ № 33

На Ваш № 32-01-8/A509/22.12.2022 г.

КОПИЕ:
Г-ЖА КРАСИМИРА БРЪМЧЕВА
ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
„УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДИТЕ“

Относно: Консултации по задание за обхват и съдържание на екологична оценка (ЕО) на План за управление на риска от наводнения в Черноморски район 2022-2027 г. и схема за провеждане на консултации

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ДИМИТРОВ,

В отговор на писмо с вх. № ЕО-34/22.12.2022 г. на Министерство на околната среда и водите (МОСВ) с приложено задание за обхват и съдържание на екологична оценка (ЕО), схема за провеждане на консултации, и проект на План за управление на риска от наводнения (ПУРН) в Черноморски район 2022-2027 г., изразяваме следното становище:

1. По отношение на заданието за обхват и съдържание на екологичната оценка на ПУРН:

Заданието е изготвено при съобразяване на разпоредбата на чл. 86, ал. 3 от Закона за опазване на околната среда и чл. 17, ал. 1 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка (Наредбата за ЕО) по отношение на изискванията към обхвата и съдържанието на доклада за ЕО. По представената в заданието информация имаме следните бележки и препоръки:

1. В раздел II, т. 1.5 Връзка на ПУРН за ЧРБУ 2022-2027 г. с други съотносими планове и програми, в т. В. Национални стратегически документи, да се разгледат и следните стратегически документи:

- Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018-2024 г.);
- Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха (2020-2030 г.);
- Дългосрочна стратегия за смекчаване на изменението на климата до 2050 г. на Република България;

София, 1000, бул. „Кн. Мария Луиза“ 22

Тел: +359(2) 940 6194, Факс: +359(2) 986 25 33

- „Национален план за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г.“ да бъде заменено с „Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие към нея до 2030 г.“

2. В точка 2.1.7.1. „Защитени зони от мрежата Натура 2000“:

В текста „В обхвата на ЧРБУ попадат изцяло или частично 57 защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (съгласно Директива 92/43/ЕИО) и 29 защитени зони за опазване на дивите птици (съгласно Директива 2009/147/ЕИО) от мрежата Натура 2000, да се коригира броя на защитените зони, както следва: „53 защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна и 26 защитени зони за опазване на дивите птици. В същата точка да отпадне текста „В доклада за екологична оценка ще бъде представена обобщена информация за защитените зони и състоянието им.“, тъй като тази информация ще бъде представена в Доклада за оценка на степента на въздействие (ДОСВ) върху защитените зони, който е приложение към доклада за ЕО. Включването на тази информация и в структурата на самия ДЕО не е необходимо. В тази точка може да се отбележи, че цялата информация свързана със защитените зони от екологичната мрежа Натура 2000 ще бъде представена в ДОСВ.

3. В точка 2.1.7.2. *Защитени територии по Закона за защитените територии* да се коригира броя на защитените територии, както следва: природни паркове – 4 бр., резервати – 10 бр., поддържани резервати – 11 бр., защитени местности – 108 бр. и природни забележителности – 65 бр. (данни към месец декември 2022 г.).

4. В т. 14 „Приложения към доклада за екологична оценка“ текста „Доклад за оценка за съвместимост (в случай, че такъв се изиска от Министерство на околната среда и водите)“ да се замени с Доклад за оценка на степента на въздействие върху защитените зони.

II. По схемата за провеждане на консултации:

В т. 1 „Начин на съвместяване на процеса на изготвяне на ПУРН за ЧРБУ 2022-2027 г. с основните етапи на процедурата по ЕО“ в представената таблица от текста „Изготвяне на Доклад за оценка на степента на въздействие върху предмета и целите на опазване на защитените зони, ако такъв се изиска от Министерство на околната среда и водите“ да отпадат думите „ако такъв се изиска от Министерство на околната среда и водите“ и се добави следният текст „следващия етап от процедурата е извършване оценка на качеството на ДОСВ от компетентния орган (КО). След даване на положителна оценка на качество на доклада, КО провежда консултации с обществеността, като публикува на интернет страницата си информацията относно плана, вкл. графичен материал и ДОСВ.

В т.3 „Описание на конкретните етапи и начин на провеждане на консултациите“ в графа „Начин на провеждане на консултациите и отразяване на резултатите“ от изречение „Консултациите по ДЕО започват само след положителна оценка на качеството на ДОСВ, ако такъв е изискан“ да отпадат думите „ако такъв е изискан“ и се добави следното изречение „Компетентният орган осигурява обществен достъп до доклада за оценка на степента на въздействие за срок 30 дни чрез публикуване на своята интернет страница независимо от задълженията на възложителя по чл. 20, ал. 1 и 2 от Наредбата за ЕО.

III. По отношение на процедурата по чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие (преценка за вероятната степен на отрицателно въздействие върху защитените зони):

Проектът на ПУРН на Черноморски район 2022-2027 г. попада в обхвата на чл. 2, ал. 1, т. 1 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (Наредба за ОС) и подлежи на процедура по оценка за съвместимостта му с предмета и целите на опазване на защитените зони от екологичната мрежа Натура 2000 по реда на чл. 31, ал. 4 във връзка с ал. 1 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР).

Проектът на ПУРН Черноморски район обхваща периода 2022-2027 г. Той представлява актуализация на първия ПУРН, който се отнася за периода 2016-2021 г.

Целта на плана е да създаде условия за намаляване неблагоприятното въздействие върху човешкото здраве, околната среда, културното наследство и икономическата дейност за определените райони със значителен потенциален риск от наводнения за територията на Черноморски район. Той разглежда всички аспекти на управлението на риска от наводнения, отчитайки характеристиките на конкретния речен басейн и интегрира аспектите на опазване на околната среда, като осигурява високо ниво на опазването ѝ.

Приоритетите за втория цикъл са следните:

Приоритет 1 *Опазване на човешкото здраве (т.е. минимизиране на броя на засегнатите хора при наводнения);*

Трите цели, свързани с опазване на човешкото здраве са:

- 1.1 Минимизиране на броя на засегнатите и пострадали хора при наводнения;
- 1.2 Осигуряване на бързото отвеждане на водите при интензивни валежи и наводнения от урбанизираните територии;
- 1.3 Възстановяване на нормалните условия за живот;

Приоритет 2 *Защита на средата на обитаване и културното наследство;*

Целите, свързани със защитата на средата на обитаване и културното наследство са четири:

- 2.1 Минимизиране на броя на жилищните имоти, засегнати от наводнения;
- 2.2 Минимизиране на броя на обектите от социалната инфраструктура, засегнати от наводнения;
- 2.3 Подобряване на защитата на обекти от стопанската, техническата и критичната инфраструктура, включително транспорт и комунални услуги, срещу наводнения;
- 2.4 Подобряване на защитата на значими културно-исторически обекти;

Приоритет 3 *Повишаване на защитата на околната среда;*

Целите, свързани с повишаване на защитата на околната среда са шест:

- 3.1 Подобряване на защитата на канализационните системи;
- 3.2 Подобряване на защитата на промишлените обекти (основно IPPC и SEVESO обекти);
- 3.3 Минимизиране на засегнатите зони за защита на водите, защитени територии и защитени зони;
- 3.4 Подобряване на водозадържащата способност на земеделски, горски и крайречни територии;
- 3.5 Намаляване на загубата на почва във водосборите;
- 3.6 Подобряване на синергията между мерките за управление на наводненията и Рамковата директива за водите.

Приоритет 4 *Подобряване на осведомеността, подготвеността и реакциите на населението;*

Целите, свързани с подобряване на подготвеността и реакцията на населението са:

- 4.1 Повишаване на осведомеността и подготвеността на населението за наводнения;
- 4.2 Подобряване на реакцията на населението при наводнения;
- 4.3 Издаване на предупреждения за наводнения за районите, засегнати от речни, дъждовни и крайбрежни наводнения.

Приоритет 5 *Административен капацитет, солидарност, данни и информация, бъдещи рискове, финансиране и ресурси.*

В настоящия ПУРН, целите са осем и са свързани с общия подход към управлението на наводненията, подобряване на административния капацитет и осигуряване на финансиране и ресурси.

- 5.1 Създаване на съвременна нормативна уредба за устройственото планиране на териториите и управление на наводнения;
- 5.2 Прилагане на принципа на солидарност;
- 5.3 Избягване на нови рискове;
- 5.4 Повишаване на квалификацията на персонала, ангажиран с управление на наводненията;

- 5.5 Осигуряване на оперативна информация за управление на наводненията, включително инфраструктура;
- 5.6 Осигуряване на адекватно реагиране на публичните институции и другите заинтересовани страни при наводнения;
- 5.7 Осигуряване на адекватно финансиране на Програмата от мерки;
- 5.8 Развиване на адекватни ресурси, включително от публични и частни организации.

Програмата от мерки (ПоМ) е основната част на ПУРН, тъй като посредством нея се постигат целите и приоритетите на ПУРН. В ПоМ са включени следните мерки:

Структурните мерки (сиви, меки структурни, сиво-зелени) се отнасят до всеки тип физическа конструкция, чиято цел е намаляване или избягване на възможните въздействия на заплахите (например защитни стени, отбивни канали за отклоняване на високи води). Тези мерки обикновено се прилагат на ниво райони със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН).

Неструктурните мерки не включват изграждането на конструкции. Тези мерки включват: законодателство, стратегии за управление на водосборите, планиране на земеползването и административно устройство на градските територии, обучение, застраховки, прогнозиране на наводненията и системи за ранно предупреждение. Тези мерки обикновено се прилагат на национално или басейново ниво на управление.

Всеки тип мярка допълнително е категоризиран според начина на реализация и според въздействието върху околната среда. Целта на тази категоризация е да може да се състави обобщена статистика на ПоМ, която да демонстрира съотношението на зелените мерки във втория цикъл на ПУРН, в съответствие с Директивата за наводненията.

Категоризация на мерките според начина на реализация включва - **неструктурни мерки**, които нямат пряко влияние или въздействие върху околната среда и включват политики за планиране, които ограничават строителството в зони с риск от наводнения, или системи за предупреждение при наводнения, **меки структурни мерки** - възможност за добавяне на зелени компоненти към съществуващите сиви структурни мерки, когато се извършва ремонт, включващи преустройство на диги и промени в правилата за експлоатация на водоемите и язовирите и **сиви структурни мерки** - инженерни мерки, които включват пряка намеса чрез изграждане на съоръжения, като диги или водохранилища.

Категоризация на мерките според въздействието върху околната среда включва - **зелени мерки** - природосъобразни решения, като залесяване и лесоустройство във водосбори и управление на почвите, които не включват твърди инженерни решения или строителство, **сиво-зелени мерки** - комбинация от твърди и по-меки инженерни решения, като например създаването на полупостоянни зони за водозадържане при наводнения и влажни зони, които изискват някои структурни елементи.

За Черноморски район за басейново управление са определени 34 РЗПРН, от които 4 нови. Те са разположени в 13 основни поречия. Най-голям е броят им във водосборите на р. Камчия (8 бр.), териториите с директен отток към Черно море (8 бр.) и р. Факийска (4 бр.). Общата им дължина е 954 km.

Основните източници на наводнения, които са идентифицирани в Черноморски РБУ са: **Речни наводнения**, които се причиняват от реки, потоци, отводнителни канали, планински потоци, временни речни течения, езера и наводнение в следствие на снеготопене; **Дъждовни градски наводнения**, които се причиняват от директно паднали валежи или повърхностен валежен отток; **Дъждовни-поройни наводнения**; които се причиняват от интензивни директно паднали валежи или повърхностен валежен отток; **Морски наводнения** – които се причиняват от морето (например екстремно ниво на приливите и отливите и/или повишаване на морското ниво вследствие пренос на водни маси към брега при продължително действие на вятъра) или повдигане на морското ниво вследствие на действие на вълни или крайбрежни цунами. **Инфраструктурни наводнения** - наводнения за земен участък от изкуствени водохранилища, причинено от повреда на такива изкуствени съоръжения или преливане на големи водни количества.

ПУРН за територията на Черноморски район за басейново управление (ЧРБУ) е изготвен съгласно чл. 152, ал. 1, т. 1 от *Закона за водите*. Черноморският район за басейново управление обхваща източните части на Република България. В него влизат всички поречия с директен отток към Черно море. Площта на района е 16 568 km² или 14.9% от територията на страната. В Черноморски район за басейново управление попадат изцяло или частично 627 населени места, 47 общини и 8 области.

В териториалния обхват на ПУРН на ЧР попадат:

- Защитени територии по смисъла на *Закона за защитените територии* (ЗЗТ) – природни паркове – 4 бр., резервати – 10 бр., поддържани резервати – 11 бр., защитени местности – 108 бр. и природни забележителности – 65 бр. Актуални данни към месец декември 2022 г.
- Защитени зони по смисъла на ЗБР – 53 защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна и 26 защитени зони за опазване на дивите птици.

При извършена проверка за допустимост съгласно чл. 36, ал. 2 от *Наредбата за ОС*, се установи, че ПУРН за Черноморски район 2022-2027 г. е **допустим** при съобразяване с:

- режимите на защитените територии, определени със ЗЗТ, заповедите за обявяването им и с утвърдените планове за управление и
- режимите на защитените зони, определени със заповедите за обявяването им и с утвърдените планове за управление.

След преглед на представената документация и на основание чл. 36, ал. 3 от *Наредбата за ОС*, въз основа на критериите по чл. 16 от нея, е направена преценка за вероятната степен на отрицателно въздействие, според която ПУРН на Черноморски район 2022-2027 г. **има вероятност** да окаже значително отрицателно въздействие върху природни местообитания, популации и местообитания на видове, предмет на опазване в защитените зони от екологичната мрежа Natura 2000, поради следните **мотиви**:

1. Целта на плана е да създаде условия за намаляване неблагоприятното въздействие върху човешкото здраве, околната среда, културното наследство и стопанската дейност за определените райони със значителен потенциален риск от наводнения за територията на Черноморски район. Той разглежда всички аспекти на управлението на риска от наводнения, отчитайки характеристиките на конкретния речен басейн, изпълнението на дейностите от предходния период (2016-2021 г.) и заложените за реализация бъдещи структурни мерки, което предполага възможни преки и косвени отрицателни въздействия върху защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна и за опазване на дивите птици.

2. При реализиране на заложените в проекта на ПУРН структурни мерки като: надграждане на съществуващи защитни морски стени, отводнителни канали за отвеждане на повърхностни води, подобряване проводимостта на необлицовани корекции на реки и дерета, временно наводняване на земеделски площи чрез изграждане на надлъжни хидротехнически съоръжения или изпомпване за контрол на водните количества или нива, изграждане на нови и реконструкция на съществуващи канализационни системи, изграждане на отбивни канали за отклоняване на водни количества в местности с налични значими елементи на зелена инфраструктура и др. се очакват:

- Промени в ключови параметри на водите като скорост на течението, хидрохимични и физикохимични показатели на водите – елементи на защитените зони, които могат да доведат до изменения в хранителната база, местата за укрытия и размножаване от значение за структурата на популациите на опазваните видове (растения и животни), видовия състав и числеността на популациите на опазваните видове в зоните;
- Промени в параметрите на водозависимите биоценози, имащи отношение към природозащитното състояние на природните местообитания и на видовете, предмет на опазване в зоните, свързани с пряко и/или косвено унищожаване и/или увреждане на крайречните и крайбрежните природни местообитания и

местообитанията на видовете, зависими от параметрите на водните екосистеми (безгръбначни, риби, земноводни, влечуги, бозайници);

- Предложените мерки вероятно ще окажат значително въздействие фрагментиране на реките като ключов елемент на защитените зони с линейна и непрекъсната структура, изпълняващи биокоридорна и свързваща функция от значение за миграционни придвижвания (хранителни, размножителни, сезонни, вертикални и хоризонтални), географското разпространение и генетичния обмен между видовете;
- Възможно навлизане на неместни видове - инвазивни и чужди видове, които създават предпоставки за нови междувидови отношения с негативен ефект и трансформация на природни местообитанията и местообитания на видове, предмет на опазване в зоните;
- Увреждане, унищожаване и фрагментация на местообитания, вкл. и на крайречни, необходими за почивка, гнездене, хранене, укритие, нощувка на видовете птици, предмет на опазване в зоните;
- Предполагат трайно и необратимо увреждане и унищожаване на крайречните местообитания и местообитания и популации на видовете, зависими от водата;
- Изпълнението на всички структурни мерки има вероятност да доведе до различно по продължителност и интензитет безпокойство на видовете, вкл. птици, изразяващо се в прогонването от местообитанията им, което от своя страна може да предизвика промени в плътността, числеността и структурата на популациите им;
- Реализацията на мерките, заложи в ПУРН, както и необходимата за изпълнението им допълнителна инфраструктура може да предизвика трайна промяна на ландшафта и ключови елементи на защитените зони, на екотони и възпрепятстване достъпа на видовете до ключови хабитати в границите им.

3. Проявлението на посочените по-горе отрицателни въздействия са предпоставка за възможно нарушаване на целостта на защитените зони и до прекъсване на функционалните връзки между тях, до забавяне/възпрепятстване на постигането на консервационните и реставрационни цели на зоните.

4. При реализацията на заложените в проекта на ПУРН структурни мерки има вероятност от въздействие върху специфичните и подробни цели, целостта на защитените зони и свързаността между тях.

5. Възможни са кумулативни въздействия върху защитените зони и предмета на опазване в тях в резултат от сумарното въздействие на други минали (вкл. мерките, изпълнени и изпълняващи се от ПУРН за периода 2016-2021 г.) и настоящи и/или бъдещи планове, програми и проекти/инвестиционни предложения и настоящия ПУРН 2022-2027 г.

На основание гореизложеното и съгласно чл. 34, ал. 1 от *Наредбата за ОС* към доклада по ЕО като отделно приложение следва да се включи ДОСВ на ПУРН на Черноморски район 2022-2027 г. върху защитените зони.

При разработването на ДОСВ да се има предвид следното:

1. Докладът да следва структурата, посочена в чл. 23, ал. 2 от *Наредбата за ОС*.
2. Да се направи описание и оценка на настоящото състояние на защитените зони на територията на Басейнова дирекция „Черноморски район“, в която са определени 34 РЗПРН, от които 4 нови.
3. Въз основа на конкретизиране на местата на прилагане на предвидените в плана мерки спрямо защитените зони:
 - 3.1. Да се идентифицират и анализират видовете въздействия върху структурата, функциите и природозащитните цели на защитените зони, които ще бъдат повлияни от реализирането заложените в ПУРН мерки.
 - 3.2. Да се оцени въздействието върху речните и крайречните местообитания от прилагане на мерките, които ще се реализират посредством съоръжения, които водят до

изменение на бреговата линия (защитни стени, диги, отбивни канали, корекции на реки, язовири и др.).

3.3. Да се оцени въздействието върху предмета и целите на защитените зони в обхвата на плана от прилагането на мерките, които предвиждат почистване на дерета, залесяване на площи във вододайни зони, залесяване на бреговете и заливаемите тераси с дървесни видове.

3.4. Да се оцени въздействието върху зоните от прилагане на мерките на плана за водните тела, предизвикани от промените в количеството и качеството на повърхностни води (напр. мерки като изграждане на нови корекции, рехабилитация или надграждане на съществуващи защитни стени и диги и др.).

3.5. Да се оцени въздействието от мерките почистване на речни участъци и дерета, драгиране и удълбочаване на участъци от реки и дерета за понижаване нивото на речно дъното в границите на защитените зони, върху крайбрежните природни местообитания и популациите на видовете в границите на защитените зони с цел да бъдат препоръчани други алтернативни решения, честота на прилагане на мерките, период за прилагане на мерките.

4. Да се оцени въздействието на предвидените в плана мерки върху миграционните пътища (за хидробионти и сухоземни видове) от възможното унищожаване, увреждане и фрагментиране на местообитания и популации или трайно изменение в ключовите им параметри.

5. Да се предложат смекчаващи мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните въздействия от прилагането на мерките на ПУРН за всяка защитена зона. В случай на констатирани отрицателни въздействия върху защитени зони, да се проучат, анализират, оценят и препоръчат алтернативни решения (по смисъла на §3, т.7 и т.8 от Допълнителните разпоредби на *Наредбата за ОС*).

6. Да бъде извършен анализ относно въздействията от прилагането на мерките от плана върху всички зони, като в случай, че за някоя от тях няма да има въздействие, следва това да бъде включено в мотивираните заключения по чл. 22 от *Наредбата за ОС*.

7. Да бъде извършена оценка на очакваните „кумулятивни въздействия“ по смисъла на §3, т.10 от Допълнителните разпоредби на *Наредбата за ОС* върху защитените зони и предмета на опазване в тях в резултат от сумарното въздействие на мерките, заложи в ПУРН.

8. Да се проучат и представят възможности за прилагане на компенсиращи мерки по смисъла на чл. 34 от ЗБР при установено наличие на обстоятелства по чл. 33 от същия.

9. Да се приложи актуален картен материал, включително и във формат ESRI shape file или ESRI filegeodatabase в координатна система WGS84 UTM 35N, който да визуализира местоположението на мерките, предвидени за реализиране в плана спрямо защитените зони.

10. За определяне на степента на въздействие на плана да бъдат използвани количествени оценки за очакваните загуби или влошаване на състоянието на местообитания (площ) и видове (численост и плътност на популациите), предмет на опазване в защитените зони спрямо представеността на местообитанията и видовете в съответните защитени зони и в мрежата от защитени зони като цяло съгл. чл. 32, ал. 2 от ЗБР. В случаите, когато това не е възможно, оценката да бъде извършена въз основа на принципа „най-лошия вероятен сценарий“.

Оценката трябва да бъде възложена на колектив от експерти, отговарящи на изискванията на чл. 9, ал. 1 от *Наредбата за ОС*, с компетентност в областта на фитоценологията, хидробиологията и зоологията – ихтиология, орнитология и др. в зависимост от целите и предмета на опазване в защитените зони.

Съгласно разпоредбите на чл. 36, ал. 6, т. 4 от *Наредбата за ОС*, подробна информация и публичен достъп до данните за защитените зони, процедурите за оценка съвместимост и свързани с тях документи са налични на интернет страницата на МОСВ – Природа/Натура 2000/Натура 2000 в България/Информационна система за защитените зони от екологичната мрежа Натура 2000 <https://natura2000.egov.bg>, където има и данни за видовете и местообитанията, предмет на опазване в защитените зони, която трябва да бъде използвана от експертите, изготвящи ДОСВ.

Приложено, предоставяме списък със защитени зони по смисъла на ЗБР – 53 защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна и 26 защитени зони за опазване на дивите птици в обхвата на ЗБР.

IV. Указания за последващите действия, които да се предприемат по процедурата по ЕО, в т.ч. ОС:

Следва да внесете в Министерство на околната среда и водите ДОСВ на проекта на ПУРН на ЧР 2022-2027 г. върху предмета и целите на защитените зони, изготвен съобразно препоръките, дадени по-горе. ДОСВ следва да бъде представен **в един екземпляр на хартиен и един екземпляр на електронен носител за оценка на неговото качество** на основание чл. 24, ал.1 от *Наредбата за ОС* и чл. 20, ал. 5 от *Наредбата за ЕО*.

Приложение: Списък със защитени зони по смисъла на ЗБР.

8
РОСИЦА КАРАМФИЛОВА
Министър на околната среда и водите

